

CRITERIS DE CORRECCIÓ (Model Baixauli/Tuson)

Es donen **suggeriments** només sobre aquelles qüestions més complexes i que convé posar en comú entre tots els correctors.

OPCIÓ A: Text de Baixauli

1. Comprensió del text

- a) Descriu el tema i les parts bàsiques del text. **[1 punt: 0'5 pel tema, 0'5 per les parts]**

Tema: La transformació (misteriosa) d'una persona en estàtua/ Els límits entre la vida i la mort/ Els límits entre allò viu (“aquell home alt”) i allò inert o sense vida (“una estàtua de marbre”).

Parts bàsiques del text:

Primera part: Introducció o plantejament (Ens parla de l'arribada a un poble d'un home, de les seues característiques i d'allò que despertà entre els habitants d'aquell poble, línies 1-7).

Segona part: Desenvolupament o nus (Aparició d'una estàtua de marbre que reproduïa aquell home i les reaccions que aquest fet va produir entre la població, línies 8-14).

Tercera part: Desenllaç (Trasllat de l'estàtua a l'Ajuntament i allò que va passar durant aquest trasllat, línies 15-19).

- b) Resumeix el contingut del text amb una extensió màxima de 10 línies. **[1 punt]**
Resposta semioberta.
- c) Identifica la tipologia textual i especifica almenys dos trets característics d'aquesta tipologia presents al text. **[0'5 punts: 0'25 per la identificació; 0'125 per tret].**

És un text narratiu. S'hi relaten els fets misteriosos que van succeir en un poble al voltant d'un home i una estàtua que reproduïa aquest home.

Característiques:

- Presència d'una veu narrativa (no identificada) que conta uns fets del passat, dels quals en va ser testimoni. En aquest sentit, podem veure diferents temps verbals de passat (“assimilàrem”, “era”, “havia vingut”...).
- Els esdeveniments van succeint-se linealment i reflecteixen una estructura pròpia d'una narració amb introducció, nus i desenllaç.
- Hi ha elements textuais que permeten marcar el desenvolupament del temps (“Des que aquell home...”/ “Un vespre...”/ “Al cap d'un mes...”).
- Apareixen diferents personatges, però sobretot hi ha un protagonista (aquell home alt que s'instal·là al poble), del qual se'ns descriuen algunes característiques a l'inici del relat. La resta de personatges adquireixen un caràcter col·lectiu (tots, ningú, els operaris). Tot i això, comptem amb la intervenció puntual de dos personatges individuals (“algú” i un operari).
- La història se situa en un poble no identificat i els fets o successos es vinculen a diferents espais d'aquest poble (el riu, el cementeri o l'ajuntament).

- d) Identifica les veus del discurs que hi ha al text. **[0,5 punts: 0'25 per la veu narrativa i 0'25 per les veus dels personatges].**

Al text es poden observar, per una banda, la veu narrativa i, per una altra, la veu de personatges del relat. Respecte a la primera, es tracta d'una veu plantejada com a part d'un col·lectiu (la gent del poble), la qual cosa es reflecteix amb l'ús habitual de la primera persona del plural

(“assimilàrem”, “volíem”, “acudírem”...) per parlar d’allò que la veu narrativa va viure o que sap com a part del col·lectiu. Alhora, usa la tercera persona per relatar les accions dels personatges individualitzats (“s’instal·là”, “suggerí”, “féu”).

Respecte a la segona, les veus de personatges (diferent a la del narrador o la narradora), trobem veus reproduïdes en estil directe (“S’ha trencat un dit!”, féu un.). En aquest cas, trobem l’ús de les cometes. Així mateix, pel que fa a l’estil indirecte, es pot comentar aquest cas no prototípic: “algú suggerí el trasllat de l’estàtua a l’Ajuntament, com a part del patrimoni local”.

2. Anàlisi lingüística del text

a) Indica la pronunciació dels elements subratllats: **[1 punt; resposta errònia: -0,25. Si contesten malament, cada error descompta 0’25. El descompte d’aquesta pregunta no pot incidir en altres preguntes]**

1. reflexos (línia 2): oberta o tancada? oberta
2. ans al (l. 3): sorda o sonora? sonora
3. cap d’un (l. 15): sorda o sonora? sonora
4. patrimoni (l. 16): oberta o tancada? oberta

b). Torna a escriure les frases del text següents substituint els elements subratllats en cadascuna pel pronom feble adequat. **[1 punt: 0’25 per cada resposta correcta]**

1. volíem saber en què pensava (línia 4) volíem saber-ho
2. No faltaren interpretacions religioses ni esotèriques (l. 13-14) No en faltaren
3. intentaren introduir-la en un furgó (l. 17) intentaren introduir-la-hi
4. s’ha trencat un dit (l. 18) se n’ha trencat un

c) Digues el significat que adquireixen aquestes paraules (o expressions) al text o posa’n un sinònim. **[1 punt: 0’25 per cada resposta correcta. Si en la resposta cometen una falta, es fa el descompte per faltes, però no s’invalida la resposta].**

1. posà fil a l’agulla (línia 16) “Iniciar una actuació, començar una obra, emprendre una cosa, mamprendre una acció”
2. relliscà (l. 17) “Moure’s sobre una superfície amb escassa fricció i sense poder-se parar normalment; esvarar-se, esmunyir-se, escórrer-se, anar-se’n de les mans”.
3. ajupiren (l. 18) “Abaixar-se doblegant el cos o les cames, acatxar-se, abaixar-se, aponar-se, agimponar-se”
4. rajava (l. 18) “Eixir, un líquid, d’un orifici o d’un tub; xorrar, brotar, brollar, fluir, sortir”.

3. Expressió i reflexió crítica

- a) La producció literària de Mercè Rodoreda incideix sobre la psicologia dels personatges. Estàs d’acord amb aquesta asseveració? Explica per què. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]
- b) Escriu un text de característiques tipològiques semblants al que has llegit i, com ocorre al text de Baixauli, introdueix en aquest un element que altere el realisme. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

En els apartats de **Comprensió del text** i d’**Expressió i reflexió crítica**, les respostes es valoraran més positivament si responen amb precisió la pregunta, expressen amb claredat i ordre les idees i els conceptes, es presenten ben estructurades (paràgrafs, signes de puntuació, connectors discursius) i demostren un bon domini de la normativa gramatical i de l’expressió lèxica.

Si la redacció presenta errors gramaticals i d'expressió, es descomptaran 0'05 punts per error. Les faltes repetides no es comptaran (p.e.: *del home/del home* o *Castello/Castello*, 1 falta; però, *del hort/del home* o *Castello/qüestio*, 2 faltes). El descompte es farà per preguntes. Si en una pregunta el descompte per errors supera la puntuació de la pregunta, la puntuació serà 0. Si una falta (per exemple: *Castello*, sense accent) es comet en una pregunta concreta i es repeteix en una altra pregunta diferent, la repetició no penalitzarà.

OPCIÓ B: Text de Tuson

1. Comprensió del text

- a) Descriu el tema i les parts bàsiques del text. **[1 punt: 0'5 pel tema, 0'5 per les parts]**

Tema: Defensa de la diversitat lingüística enfront de la posició d'aquells que creuen que aquesta diversitat és perniciosa per a la comunicació / La diversitat lingüística enfront de la uniformitat / Defensa de la diversitat lingüística

Parts bàsiques del text:

Primera part: introducció (1r paràgraf), on es constata la diversitat com a tret especialment destacable de la facultat humana del llenguatge;

Segona part: desenvolupament (2n paràgraf fins a "...específicament humana", línia 26), on es presenten els arguments dels detractors de la diversitat lingüística i els de l'autor, defensant-la;

Tercera part: conclusió (des de l'oració "En qualsevol cas...", a la línia 26, fins al final) que, en realitat, és el darrer argument i més impactant.

- b) Resumeix el contingut del text amb una extensió màxima de 10 línies. [1 punt]
Resposta semioberta.
- c) Identifica la tipologia textual i especifica almenys dos trets característics d'aquesta tipologia presents al text. **[0'5 punts: 0'25 per la identificació; 0'125 per tret]**

Es tracta d'un text argumentatiu.

Hi ha diversos trets que ho justifiquen:

- està dividit en tres parts: introducció, arguments i conclusió;
- defensa una tesi amb arguments;
- l'emissor està implicat en el missatge;
- està fortament modalitzat;
- hi ha connectors que ordenen les parts del discurs (*primer, en segon lloc*);
- hi apareixen connectors per a expressar contrast (*però, en qualsevol cas*);
- fa servir elements retòrics com ara preguntes retòriques;
- té elements irònics;
- és rellevant l'ús d'exclamacions.

- d) Indica i justifica cinc marques de modalització del text. **[0'5 punts: 0'1 punt per cada exemple. Si els exemples són diferents, encara que siguin del mateix tipus, la resposta és vàlida]**

Es poden esmentar:

- modalitats oracionals no assertives (interrogativa, exhortativa, exclamativa);
- elements lèxics (noms, verbs o adjectius) que tenen com a missió evidenciar els propòsits i les valoracions de l'emissor: *esplendor; condemnar; fascinator, enterbolit, excessiu, carregosa, rondinaire, contundent, ben senzilla, dolç...*;

- les unitats fraseològiques: locucions, fórmules rutinàries: *per acabar-ho d'arrodonar, dormir tranquils, amb un somriure si us plau, tan fàcil com seria...*;
- algunes figures retòriques com ara la metàfora: *presons verbals*;
- dixi personal: ús del nosaltres inclusiu (“ens” inclou l'emissor i el receptor del text);
- perífrasis d'obligació i d'altres construccions modals pròximes: *cal; convé que, se suposa que, és clar que, és urgent que; solen ser*;
- ironia: “El món seria més dolç per a aquesta gent amant de l'uniformisme simplificador”, entre altres exemples.

2. Anàlisi lingüística del text

a) Indica la pronunciació dels elements subratllats: **[1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si contesten malament, cada error descompta 0'25. El descompte d'aquesta pregunta no pot incidir en altres preguntes]**

1. les nostres (línia 1): és sorda o sonora? sonora
2. despesa (l. 11): oberta o tancada? tancada
3. desinhibir-se (l. 16): és sorda o sonora? sonora
4. cor (l. 21): és oberta o tancada? oberta

b) A continuació, hem subratllat estructures sintàctiques. Indica el tipus d'oració composta que representen i, si és pertinent, la funció sintàctica que realitzen **[1 punt: 0'25 per cada resposta correcta; en aquells casos en què l'oració faça una funció: 0'125 si només encerten el tipus d'oració o la funció]**

1. ni es manifesta en estructures difuses i impossibles, ni es concreta en una llengua, única i la mateixa (línies 3-4) clàusules (o oracions) coordinades copulatives (en negatiu) / també s'accepta clàusules (o oracions) coordinades distributives
2. sobre la comunicació a què ens condemnen les diferències (l. 9-10) clàusula (o oració) subordinada adjectiva de relatiu, funció de complement de nom.
3. és urgent que plantejem la necessitat (l. 17-18) clàusula (o oració) subordinada substantiva (o completiva), funció de subjecte.
4. Ja ens explicaran els amants de les coses fàcils, amb la mà al cor [...], si podran dormir tranquils amb la responsabilitat (l. 20-22) clàusula (o oració) subordinada substantiva (o completiva), funció de complement directe (o objecte directe).

c) Digues el significat que adquireixen aquestes paraules (o expressions) al text o posa'n un sinònim. **[1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si en la resposta cometen una falta, es fa el descompte per faltes, però no s'invalida la resposta].**

1. *innates* (l. 1) “Que ha nascut amb l'individu; hereditari, connatural, natural, congènit, característic, propi”
2. *s'emmiralla* (l. 4) “Reflectir la imatge (d'algú o d'un objecte); reflectir-se, manifestar-se, deixar-se veure”.
3. *enterbolit* (l. 8) “Fer-se térbola una cosa; brut, contaminat, enfosquit, deslluït”
4. *doctoregen* (l. 9) “Fer el savi parlant doctoralment, saviejar, obrar sàviament (ací en sentit irònic)”.

3. Expressió i reflexió crítica

- a) Descriu les característiques bàsiques de l'escriptura teatral actual. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]
- b) Escribeu un text de característiques semblants al de Jesús Tusón, sobretot quant al registre, a la tipologia i als recursos expressius. Què li diríeu a una persona que et proposara que

fos la teua llengua una de les que hauria de ser sacrificada en favor de la comunicació al món? (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

En els apartats de **Comprensió del text** i d'**Expressió i reflexió crítica**, les respostes es valoraran més positivament si responen amb precisió la pregunta, expressen amb claredat i ordre les idees i els conceptes, es presenten ben estructurades (paràgrafs, signes de puntuació, connectors discursius) i demostren un bon domini de la normativa gramatical i de l'expressió lèxica.

Si la redacció presenta errors gramaticals i d'expressió, es descomptaran 0'05 punts per error. Les faltes repetides no es comptaran (p.e.: *del home/del home* o *Castello/Castello*, 1 falta; però, *del hort/del home* o *Castello/qüestio*, 2 faltes). El descompte es farà per preguntes. Si en una pregunta el descompte per errors supera la puntuació de la pregunta, la puntuació serà 0. Si una falta (per exemple: *Castello*, sense accent) es comet en una pregunta concreta i es repeteix en una altra pregunta diferent, la repetició no penalitzarà.